

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

941. An, & quæ uniones revocentur per regul. Cancell. 21. seu Revocatoriam unionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

annis visitentur, qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos nisi ipsi Ordinarii pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab his cum tertia partis fructuum, aut maiore vel minore arbitrio ipsorum Ordinariorum portionem, etiam supercerta re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exercatur, appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum exhibitionibus quibuscunque etiam praemissis minime suffragentur, &c. de quorum Vicariorum Constitutione in dictis beneficiis unitis vide Castrop. cit. §. 3. à n. 3. per plures num. seq. Azor. l. cit. c. 29. q. 1. 2. 3. & dicta à nobis aliàs de Vicariis.

Quaestio 941. An, & qua uniones revocentur per Reg. Cancell. 21 seu Revocatoriam unionum?

Respondeo primò: Uniones sortita suum effectum quò ad executionem, hoc est, securà tandem vacatione per cessum vel decessum beneficii uniti (dum unio facta beneficio pleno) & apprehensà ejus possessione, vel apprehensà solum ejus possessione, dum facta unio beneficio vacante, non subjacent, seu non comprehenduntur regulà revocatoria unionum, annexionum, incorporationum. Carol. Ant. de Luca observat. ad §. 2. Ventrigl. de unio. n. 8. Card. de Luca de benef. d. 43. n. 4.

2. Ampliatur hoc ipsum, ut non intret hæc regula, si unio etiam in parte tantum sit sortita effectum suum: negativa enim, quòd unio non sit sortita effectum, negat totum, & in dubio potius est pronuntiandum pro non revocatione. Garc. p. 12. c. 2. n. 294. & sic, si unio facta de pluribus beneficiis simul, sufficere ad hanc exclusionem à dicta regula, quòd habuerit effectum de aliquibus. Carol. Ant. de Luca. l. cit. ubi sic inquit: quoniam unio est unica plurium beneficiorum sub unica expressione valoris, ac unica structura verborum, tanquam actus individuus, qui juxta receptam regulam non potest pro parte valere, & pro parte non: unde propterea quoties actus in parte effectivatus est, dicitur effectivatus in totum ad effectum; ut non subjaceat huic regula revocatoria, ne una eademque res diverso jure censetur. citat pro hoc Cavaler. decis. 403. n. 6. decis. 449. n. 7. Burfatt. decis. 870. n. 4. & Rotam. Dum ad instar sententia continentis plura capitula separata, sive ad instar ejusdem scripturae continentis plures gratias distinctas, unio plurium beneficiorum dici posset distributiva in singulis cum eorum distincto valore, distinctaque dispositione, adeò, ut dici possit tot uniones quot sunt beneficia. Card. de Luca. loc. cit. similia ferè ex eodem Cavalerio cit. decis. 449. habet Corrad. l. 2. c. 5. à n. 31. ubi, quòd, cum fuissent unita plura beneficia pro erectione aliquot canonicatum, dum eorum beneficiorum valor fuisset sub unica expressione coacervatus, dos etiam censetur unica; & sic, cum unio effectivata in uno ex illis beneficiis unitis sub eadem expressione valoris, censetur effectivata quò ad reliqua beneficia. Unde etiam parum refert, ut idem Corrad. n. 3. si facta non fuerit unica unio omnium beneficiorum, sed plures ac distinctae, & proinde per effectuationem unius inferri non possit ad effectuationem alterius; quia unio talium beneficiorum unica tantum dicitur, non autem plures; cum appareat unicam dispositionem unicam orationem ac structuram pendentem ab iisdem verbis: unimus, annectimus & incorporamus, in fine ipsius orationis appositis. Praetertim verò id ipsum

confirmatur ex eo, quòd, ut dictum ipsorum beneficiorum valor non fuit distinctus ac separatus, expressus, sed in simul, & ita in consilio in unum summam coacervatus, quòd clare probat unio in tantum unionem, non plures & distinctas esse factas; si verò facta revera fuisset non unica unio, sed plures & distinctae, ab effectuatione unius non liceret inferre ad effectuationem alterius; & sic eadem gratia pro una parte esset valida, pro altera non. & hec, licet cesset quò ad partem, invalidam, subsistit quò ad validam.

3. Respondeo secundò: Complectitur igitur dicta regula totas uniones factas, non tanquam adhuc effectivatas, uti & faciendas in vim mandati Apostolice, seu quòs Papa mandaverat fieri in partibus, si de narratis consisteret, ita ut, si interea moriatur Papa mandans, omnes illa concessionibus & mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus per promulgatam à subsequente Papa hanc regulam sint irrita, & nullius firmitatis. Chok. ad hanc reg. n. 14. secus autem foret, seu non censentur revocata hæc uniones factae & faciendae, si post mortem quidem Papae concedentis, aut promulgationem tamen hujus regulae per subsequentem Pontificem factam, gratia de unio, vel unio facta haberet effectum. Chok. loc. cit. n. 18.

4. Respondeo tertio: Ut tolleretur omnis controversia, & dubitatio, Julius III. in hac regula à se edita designavit, & expressit omnes harum unionum non sortitarum effectum, aut faciendarum species, dum ait: omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes & dismembrationes; etiam perpetuas uniones factas quibuscunque Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, universitatibus, & aliis piis locis, ac qua, cunque concessionibus & mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus faciendis. Chok. loc. cit. n. 15. qui & ut hodie adhuc hæc regula edita est, complectitur omnes enumeratas jam unionum harum species & modos. Gonz. gl. 5. §. 7. n. 43. iisdem omnino verbis Julii III. utens, Corrad. in pr. benef. l. 2. c. 15. n. 21. ubi adhuc amplioribus verbis hoc ipsum explicat, dum ait: existat regula Cancell. 13. quòd summus Pontifex omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, dismembrationes, etiam perpetuas de quibuscunque Cathedralibus, nec non aliis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, earumque donibus, praediis & locis per cessum vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem, quavis unquam fuerint, invicem, vel aliis Ecclesiis, monasteriis & mensis, etiam Capitularibus, dignitatibus personatibus, officiis, beneficiis, ac piis & aliis locis, universitatibus, etiam studiorum generatim, & Collegiis, etiam in favorem S. R. E. Cardinalium, seu Ecclesiis ac monasteriis per eos obtentis, quomodolibet Apostolica vel alia quavis (non tamen Tridentina) auctoritate, nec non pro fundatione seu dotatione, augmento vel conservatione Collegiorum, &c. qua non sunt sortita suum effectum ac qua, cunque concessionibus, mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis praemissis faciendis revocavit & cassavit. Sic Lot. l. 1. q. 22. n. 181. ait: utique pretendatur unio facta, sive suppressio, sive dismembratio; suppressio etiam ab ipso Papa facta, si non est sortita effectum ante Papae obitum, subjacet regulae Cancell. revocatoria unionum, & l. 1. q. 29. n. 15. quisque Papa per dictam regulam revocavit omnes uniones, suppressiones & dismembrationes, sive Apostolica sive quacunque alia auctoritate factas, quae suum effectum non sunt sortita. Et ead. q. 29. n. 25. ubi, quòd extra hos duos

duos casus, nimirum unionis sortita effectum, & facta in virtute Tridentini Papa per hanc regulam declarat, se omnino irritare quasunque uniones cum quibuscunque clausulis & decretis factas, a deo, ut non obstat clausula præservativa à futuris regulis, tam suis quam Successorum; eò quòd cum regula procedat per viam legis cum clausula; ut obstantia habeantur pro expressis; satis dicitur huic præservativæ derogatum; neque enim prædecessor imponere potest legem successori, juxta e. *innotuit*, 20. §. *quamvis*. de elect.

5. Respondeo quartò in specie ad hoc, de quo fortè adhuc dubitari poterat; cum per verba illa: *quomodolibet Apostolica*, vel alia auctoritate quacunque facta: revocentur uniones non sortita effectum per Pontificem prædecessorem, & per ipsam Sedem Apostolicam, etiam Consistorialiter, & ex certa scientia, & motu proprio concessa: a fortiore quoque revocata videntur uniones facta per Legatos aut Ordinarios, utpote quæ debiliores censeri debent, cum concessa sint ab habentibus minorem potestatem. Corrad. l. cit. n. 22. citans Mandol. ad hanc reg. q. 6. n. 10. Contrarium tamen sentire videtur Chok. ad hanc reg. n. 15. ubi ait: *procedit in unionibus factis non solum quacunque auctoritate Apostolica, sed etiam quacunque alia, non tamen ordinaria, vel auctoritate Concilii Tridentini.*

6. Excipiuntur nihilominus & præservantur, seu non comprehenduntur sub ea regula uniones non effectuatæ, facta in virtute seu in executionem decretorum Trid. Chok. ad hanc reg. n. 16. Paris. de resign. l. 2. c. 9. n. 58. Corrad. cit. n. 21. & 23. Gonz. l. cit. n. 46. Lott. cit. q. 29. n. 15. & cit. q. 28. n. 181. nempe quatenus dictum Concilium decrevit uniones fieri ex aliqua harum trium causarum: nimirum pro erectione Seminarii sess. 23. c. 18. dum in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata insigni sunt præbendæ adeò tenues, ut cum distributionibus quotidianis non sufficiant decenti Canonicorum gradui pro loci & personarum qualitate sustinendo, sess. 24. c. 15. dum Ecclesia curata adeò est pauper, ut aliter ita ut illius pro dignitate nequeat conservari. sess. 21. c. 5. pro ut hoc ipsum etiam expressum in regula hac edita à paulo V. apud Chok. loc. cit.

7. Secundò excipiuntur uniones facta pro fundatione, dotatione, augmento vel conservatione collegiorum, & aliorum piorum & religiosorum locorum, ad fidei Catholica defensionem & propagationem, bonarumque artium cultum, ut in ipsa regula dicitur. Chok. loc. cit. n. 17. Gonz. loc. cit. n. 47. cum communi.

8. Tertio excipiuntur quoque uniones ex causa dotis, & necessaria loci alicujus, aut rei piz. Chok. cit. n. 17. citans Crescent. dec. 1. de Paroch. in fine. Mandol. ad hanc reg. q. 3. Caputaq. decis. 42. p. 3. Gonz. n. 48. Garc. p. 11. c. 2. n. 282. Corrad. loc. cit. n. 26. mordicus tentum dicens suo tempore. Lott. l. 1. q. 29. n. 15. citans plures pro hoc Rotæ decis. Unde ait idem Lott. quòd in Toletan. 28. Jan. 1610. obiter dictum, nempe modernas regulas complecti etiam uniones factas pro dote, & in augmentum cultus divini, minimè admitti, si ad dotem necessariam, augmentumque cultus divini necessarium referatur. & sententiam hanc, nempe non comprehendit dictas uniones factas causâ talis dotis, firmatum esse etiam secundum modernas regulas à Rota in Aleriens. benefic. 15. Jan. 1618. dispositio siquidem quantumcumque generalis non videtur tollere privilegium specialiter à jure concessum. Corrad. loc.

cit. n. 24. ex Ruin. conf. 45. n. 12. l. 5. & lex seu statutum generaliter loquens non extenditur ad causam dotis in ejus præjudicium. Corrad. ibid. ex Gozad. in conf. 43. col. 2. Paris. conf. 81. n. 9. vol. 3.

9. Ampliatur quoque hæc sententia, ut procedat, siue facta unio pro dote beneficii jam erecti, siue in ipsa ejus erectione; quia sicut regula non revocat erectiones, ita nec uniones illis consecutivas. Lott. loc. cit. n. 16. citans Seraph. decis. 982. n. 1. quem secuta sit Rota in citata Aleriens. Card. de Luca de benef. d. 43. n. 5. ubi, quòd unio, quæ principaliter fit pro nova erectione dignitatum, vel beneficiorum, dicitur accessoria tanquam dos beneficii alterius de novo erecti, & consequenter attenditur effectuatio gratiæ principalis, quæ secum trahit effectuationem unionis tanquam accessoriæ, pro quo præter Seraph. jam citatum citat insuper Cavaler. decis. 449. n. 6. & addit: quia hoc non est suppressio, vel minuere numerum beneficiorum, sed potius ita commutare de una specie in aliam, & beneficia, quæ erant simplicia, convertere in dignitates & Canonicatus, casus non cadit sub regula, intellige, si revocatoria unionum. Corrad. in pr. benef. l. 2. c. 15. n. 27. ubi, quòd quotiescunque unio fit pro erectione alicujus beneficii, dicitur facta pro augmento cultus divini, quo casu regulariter nec unio, nec dismembratio subjacet regulæ, & filius n. 65. ubi, quòd à Rota in Auximensi. union. 3. Jul. 1617. resolutum, non obitare, seu non intrare regulas revocatorias unionum, dum unio facta pro dote necessaria in creatione Parochialis in Collegiatam; cum sit facta in augmentum cultus divini, quòd necessariò resultat ex erectione Parochialis in Collegiatam cum numero Canonicorum & Præbendatarum; nihilque referre, Ecclesiam illam ante habuisse dotem; quia licet ea sufficiens fuisset pro Curatis tunc interservientibus, non tamen erat sufficiens ad numerum Canonicorum, qui postea in erectione novæ Collegiatæ auctus fuit, pro quorum manutatione erat necessaria talis unio. Et clarior fuisse que. à n. 34. ubi: *premissa sibi locum vendicant hædum; ubi agitur de unione facta beneficio jam erecto; verum etiam in ipsa erectione, dum ea petitur à Papa, dum enim hujusmodi suppressio & extinctio fit pro dote Ecclesie, quæ erigitur, cum erectio valeat, nec per ullam aliam regulam revocetur, congruum est, quòd etiam accessorium ejus naturam sequatur; & sic, cum gratia erectionis non exspiraverit per dictam regulam, consequens est, ut neque unio, quæ fit pro ejus dote necessaria, non exspiraverit per illam.* Licet, ut ait Corrad. n. 38. aliud dicendum, dum ubi in literis unionis daretur certa forma, puta, quia dictum, quòd erectio fiat postquam fuerit facta dismembratio fructuum; quia ubi non fuit prius facta erectio, non subsistit ista dismembratio, & cum sit nulla, subjacet regulæ revocatoria. Vide eundem de his pluribus num. seq.

10. Limitatur è contra hæc sententia, ut solum locum habeat in unionibus, quæ sunt ex causa dotationis necessaria, vel augmentatione dotis necessaria, ita ut si fiat ex causa solum commodioris sustentationis, subjiciantur adhuc regulæ. Garc. cit. n. 282. & rec. tata ab eo decisio Rotæ, ubi in fine dicitur, habere id locum solum in dote necessaria, non autem augmentativa, per quòd intelligitur augmentum, quòd est supra præcisam necessitatem, & congruam sustentationem. & n. 182. citans pro hoc Rotam in Mediolan. dismemb. 16. Nov. 1594. ubi dicitur: unio non sortita effectum revocatur, quando non fuit facta causâ necessitatis; sed voluptatis

aut utilitatis. *Lott. l. 1. q. 29. n. 21.* ubi dicitur unio esse in facta pro commodiore sustentatione, jam hinc dicitur excludi causa necessitatis, & subijci regula revocatoria, uti hoc ipsum resolutum dicitur in *Toletan. 13. Jan. 16. 8. & 28. Jan. 1610. Card. de Luca. cit. d. 43. n. 5.* ubi quod si cessante practica necessitate, unio principaliter non tam respiciat Ecclesiam, ejusque cultum ac servitium, sed potius majorem durationem seu commoditatem possidentium ipsas prabendas seu canonicatus, subjacet regule. *Corrad. loc. cit. n. 28.* ubi ait: dummodo tamen augmentum sit necessarium, non autem voluntarium, & filius *ibid. n. 59. juncto. n. 61. & seq.* ubi, quod Pius V. univ. verat, vel potius univ. demandat Præceptoriam aliquam mensæ Capitulari Neapolitanæ, quæ dein, dum necdum effectuatâ fuisset, à Successore Pij V. fuit collata clericis; eò quod dicta Præceptoriam fructus fuissent pro illorum canonicatum dotis augmento applicati, absque aliqua expressione, quod prædicta Ecclesia ob tenuitatem fructuum aliquod sentiret in divinis detrimentum, aut cultus divinus in ea augeretur; sic videbatur facta non pro dote necessaria, sed augmentativa, quæ regula revocatoria minime resistere poterat, similiter in una *Metensi unione*, ut habet *Corrad. n. 64.* cum Clemens VIII. mandasset supprimi quandam Parochialem, & univ. mensæ Conventuali alicujus Monasterii, eaque unio non fuisset effectuatâ, supervenientibus regulis revocatoriis Leonis XI. & Pauli V. remansit revocata; eò quod non probabatur facta pro necessaria, sed tantum pro commodiore sustentatione dicti Conventus, ut apparebat ex verbis dictæ unione, nempe: *ex hoc sustentationi & necessitatibus Prioris & Conventus non modicum consuleretur, ex indeque ipsi divinis laudibus commodius & efficacius insisterent.* Atque ita in fine prædictæ decisionis conclusum fuerit, hodie per modernas regulas expressè revocari uniones factas etiam pro augmento dotis (intellige, non præcisè necessario) vel pro conservatione (intellige iterum, non præcisè necessaria) piorum & religiosorum locorum. Vel etiam ad erectionem novi beneficii, ita ut, si erectio hæc non fuit necessaria, sed voluntaria, & pro majore commoditate populi, semper iuret regula revocatoria, pro quo citat *Achill. de Grass. decis. 1. super dicta reg. & decis. Rota in Toletan. Capellan. Porro dicitur dos vel augmentatio dotis necessaria, ita ut concludatur ad cultum divinum, ubicunque vel nulla dos est, vel ita tenuis, ut profus insufficientis sit ad sustentationem ministrorum, dum, ut *Natta. cons. 37. n. 3.* paria sunt nullam habere dotem & habere dotem insufficientem. *Lott. loc. cit. n. 17. & 18. Corrad. loc. cit. n. 62.* Et in hoc plurimum attenduntur verba unione, an videlicet dicatur, eam fieri quia alias non possunt ibi ministri commodè haberi, quo casu concluditur ad necessitatem nisi forte adest, qui cogi posset ad dotationem vel dotem augendam; secus ac si diceretur, ut commodius habeantur vel sustententur ministri; ut pote quod commodius supponit positivum, nempe satis commodè. *Lott. loc. cit. n. 19.* pro ut idiplum patet ex decis. illa *Rotæ in dicta Metensi.**

11. Quarto (si tamen casus hic diversus est à præcedente) excipiuntur uniones factæ ad augmentum cultus divini. *Gonz. loc. cit. n. 49.* citans *Caputaq. decis. 42. p. 3.* *Mohed. decis. 7. de privileg.* *Corrad. loc. cit. n. 24.* citans *Rotam decis. 1143. p. 3. divers. dicentem*, non esse verisimile, quod Papa voluerit

per regulam revocatoriam unionem etiam perpetuam revocare unionem factam ad augmentum cultus divini. Quamvis idem *Corrad. n. 28.* dicitur quod, cum regula revocatoria loquatur minus generaliter, adeoque omnes casus in ea expressos comprehendere videatur, ut ex ejus locutura patet, omnes supradicti casus videantur expresse comprehendi, & non excepti (dicitur namque in regula: *nec non profundatione seu duratione & augmento revocavit*) se nihil habuisse contra regulam circum præmissa, sed tenuisse eam semper, pro ut faceret, & ad verbum accipendam esse; vel saltem se accipere diu fuisse, donec vidisset plures decisiones super intellectam prædictorum regule præsertim *decis. 1143 p. 3. Divers.* in qua tentum, hujusmodi uniones non comprehendit; eò quod in dispositione generali revocatoria non sit credendum, quod dispensans voluerit comprehendere ea, quæ concernunt augmentum cultus divini. Et illam *Thavis. 43.* quam recitat *Garc. n. 283.* in qua dicitur, quod regula revocatoria unionum non fortitarum effectum, licet habeat ambigua verba (de qua ambiguitate vide etiam *Lott. l. 1. q. 29. n. 15. & sequenti*) etiam de unionibus factis in favorem Ecclesiarum & piorum locorum, tamen non intelligatur revocata unio facta pro constitutione dotis, vel etiam augmento cultus divini; quia si de iis Papa cogitasset, vel interrogatus esset, ita verisimiliter respondisset. Videtur tamen idiplum iterum restringendum cum *Lott. loc. cit. n. 15.* ad augmentum necessarium cultus divini juxta dicta ad eandem præcedentem. Atque ita hæc exceptio, uti & præcedens, nempe causa necessitatis deducitur ex defectu mentis legislatoris, quod is censetur dictas uniones ex dicta necessitate factas voluisse comprehendere. *Lott. loc. cit. n. 22.*

12. Quinto excipiuntur regula uniones factæ in vim contractus, vel ex causa onerosa. *Chok. loc. cit. n. 17.* *Garc. p. 12. c. 2. n. 297.* citans *Puteum. decis. 337. l. 1.* (ubi etiam declarat, quando unio fiat per vim contractus) *Mohed. decis. 8. de privileg. n. 1.* & *2. Gonz. loc. cit. n. 50.* *Corrad. loc. cit. n. 29.* *Lott. loc. cit. n. 23.* qui tamen hoc ipsum distinguit ex *Puteo. loc. cit.* ut procedat, si unio facta esset ex causa vim contractus & realiter iniri, non autem facti ex clausula roborativa actus, quæ adijci solet. Et sic *Garc. loc. cit. n. 299.* quod in unione facta cum clausula: *in vim contractus;* habeat adhuc locum regula, juxta quod resolverit *Rota in Abulensi de anno 1540.* & per *Mohed. loc. cit. Pur. decis. 51. l. 1. & decis. 1136. l. 3. p. 3. divers.* addit etiam *Garc. n. 297. juncto n. 298.* ex *Mandol. ad hanc reg. q. 8. m. 1. & seq.* regulam hanc non videri habere locum in unionibus factis in compensationem vel ex causa remunerationis ob servitia vel merita extraordinaria, quod ipsum tenet *Chok. ad hanc reg. n. 17.*

13. Sexto non habet locum regula, quæ unius Ordo supprimeretur in totum, & ejus beneficia alteri applicarentur. *Gonz. loc. cit. n. 51.* hoc resolutum dicens à *Rota in Tirason. Prioratus 16. Feb. 1570. in finem. Chok. loc. cit.*

Quæstio 942. Quænam ad versus dictam regulam Revocatoriam adhiberi possit, ac soleat cautela, ne hujusmodi uniones factæ in augmentum cultus divini, successu temporis revocari, aut de earum revocatione facta dubitari contingat?